

SMJERNICE KANTONALNOG SUDA U ZENICI I OPĆINSKOG SUDA U ZENICI ZA POSTUPANJE U PRVOSTEPENOM PARNIČNOM POSTUPKU

Na osnovu člana IV.C.1.3. Ustava Federacije BiH , u interesu ujednačavanja sudske prakse, i unapređenja efikasnog i pravičnog postupanja u građanskom postupku, radna grupa Kantonalnog suda u Zenici i Općinskog suda u Zenici donosi smjernice, koje za sudije i za učesnike u postupku imaju upućujući karakter:

1. ULOGA SUDIJE

Sudija tokom cijelog parničnog postupka aktivno upravlja postupkom u okviru svojih zakonom predviđenih procesnih ovlaštenja, te ne prelazeći granice zahtjeva koji su stavljeni u postupku, podstiče stranke da razjasne i upotpune svoje navode ili prijedloge posebno pazeći da se, radnjama i aktivnostima suda i svih sudionika postupka, u svim fazama postupka, ne povrijedi pravo stranaka na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Sudija tokom cijelog postupka će nastojati spor riješiti mirnim putem predlažući parničnim strankama zaključenje sudske nagodbe.

2. PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE I ODGOVORA NA TUŽBU

U postupku prethodnog ispitivanja tužbe, sudija utvrđuje da li je tužba razumljiva, da li sadrži sve elemente predviđene članom 53.ZPP-a ili da li postoje procesni nedostaci propisani članom 66. istog Zakona te da li postoje razlozi za isključenje ili izuzeće. Ukoliko utvrdi razloge za isključenje ili izuzeće podnosi zahtjev predsjedniku suda koji će odlučiti o isključenju- izuzeću.

Sudija ispituje da li je nadležan za postupanje u toku postupka, te ukoliko utvrdi da nije nadležan, oglasiti će se nenadležnim i predmet dostaviti nadležnom sudu ili odbaciti tužbu u slučaju apsolutne nenadležnosti suda .

Ako sud u toku postupka utvrdi da tužitelj ili tuženi nije bio živ u momentu podnošenja tužbe, donijeti će rješenje kojim će odbaciti tužbu i preduzete radnje staviti van snage.

3.

U slučaju kada tužitelj u tužbi tvrdi da je adresa tuženog nepoznata i predlaže postavljanje privremenog zastupnika tuženom ili vršenje dostave putem objave u dnevnom novinama, (a uz tužbu nije dostavljen dokaz posljednjeg prebivališta/boravišta) tužbu treba vratiti tužitelju na uređenje i naložiti mu da u uređenoj tužbi navede posljednju poznatu adresu prebivališta, odnosno boravišta tuženog, koja je evidentirana kod organa nadležnog za vođenje evidencije o prebivalištu i boravištu građana, a ukoliko tuženi nije evidentiran kod nadležnog organa, naložiti mu da dostavi dokaz o toj okolnosti.

4.

Tužitelj je uz tužbu dužan predložiti one dokaze koji potvrđuju odlučne činjenice u pogledu potpunosti tužbe, kao i dokaze na kojim temelji tužbeni zahtjev radi potpunog izjašnjenja tuženog i mogućnosti tuženog da takav tužbeni zahtjev ospori ili prizna.

Tužitelj u pravilu, u cilju ekonomičnosti postupka, uz tužbu bi trebao priložiti sve isprave koje su predložene kao dokaz, ali i ako uz tužbu nisu priložene sve predložene isprave, to tužbu ne čini neurednom.

Isto se odnosi i na odgovor na tužbu.

5.

PRIPREMNO ROČIŠTE

Stranka je dužna za svaki predloženi dokaz navesti koje činjenice se tim dokazom žele dokazati.

U slučaju prijedloga za izvođenje dokaza saslušanjem većeg broja svjedoka radi utvrđivanja iste činjenice, sud će o ovakvom prijedlogu odlučiti vodeći računa o ekonomičnosti postupka.

Ukoliko parnična stranka na iste okolnosti predlaže saslušanje većeg broja svjedoka, sud ima aktivnu ulogu da traži od stranke izjašnjenje i odabir od predloženih svjedoka, a ukoliko to stranka ne učini, odabir predloženih svjedoka će izvršiti sud na osnovu rezultata raspravljanja.

Sud poziva svjedoke dostavom pismenog poziva, ovu obavezu suda ne može zamijeniti stranka, pa tako sud ne bi mogao stranci naložiti da osigura prisustvo određenog svjedoka na glavnoj raspravi.

6.

O prijedlozima stranaka za provođenje dokaza koji su istaknuti u tužbi/odgovoru na tužbu, ako se pripremno ročište vodi u odsutnosti uredno obavještenog tuženog, odnosno ako ne dođe tužitelj a tuženi zahtijeva da se ročište održi, sud će odlučiti u rješenju o zakazivanju glavne rasprave i isto dostaviti stranci koja nije pristupila.

Sud će odlučiti i o dokazima predloženim u tužbi, odgovoru na tužbu i podnescima, iako takav dokaz stranka nije predložila u izlaganju na pripremnom ročištu (po potrebi da se stranka izjasni da li ostaje kod prijedloga).

Stranka je dužna uz prijedlog da se naredi dostava isprave od organa vlasti ili pravne osobe, dostaviti dokaz da nije mogla sama isposlovati da se isprava preda ili pokaže.

7.

Kada je tužba preinačena u subjektivnom smislu na pripremnom ročištu ili na ročištu za glavnu raspravu na kojem nije prisutan tuženi, sud će odložiti ročište, dostaviti zapisnik sa tog ročišta prvobitno označenom tuženom i osobi koja treba da stupi u parnicu umjesto prvobitno tuženog i ostaviti im rok za izjašnjenje po preinačenoj tužbi.

Sud će u svakom slučaju odložiti ročište (pripremno ili glavnu raspravu) ukoliko je došlo do preinake tužbe (subjektivnom ili objektivnom smislu) a tuženi nije prisutan na ročištu, ukoliko utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz člana 57. ZPP-a, a sve radi izjašnjenja po tako preinačenoj tužbi.

8. SUDSKA NAGODBA

Sud će, u toku cijelog postupka, nastojati da stranke zaključe sudsku nagodbu. Pokušaj nagodbe će se evidentirati na zapisniku, uz navođenje predloženog sadržaja nagodbe, stranke koja ne pristaje na nagodbu, te razloga neprihvatanja.

9. GLAVNA RASPRAVA

Kada je glavna rasprava zbog jednostavnosti predmeta zakazana bez prethodnog održavanja pripremnog ročišta, pa na toj glavnoj raspravi stranke istaknu nove činjenice i predlože nove dokaze koje nisu iznijele u tužbi ili odgovoru na tužbu, sud će, ukoliko se radi o činjenicama i dokazima relevantnim za odlučivanje, dozvoliti njihovo izvođenje na glavnoj raspravi.

Ako se radi o dokazima koji se ne mogu provesti na istom ročištu ili na koje se suprotna stranka ne može izjasniti, sud će odložiti glavnu raspravu i po potrebi ostaviti rok suprotnoj stranci za izjašnjenje.

ODGODE I ODLAGANJA

10. Obavješćavanje

U slučaju kada stranka sudu podnese zahtjev za odgodu ili odlaganje ročišta, u cilju ekonomičnosti postupka potrebno je da stranka istovremeno dostavi takav primjerak zahtjeva ili obavijesti i suprotnoj parničnoj stranci.

11. Odgoda u slučaju kada je datum utvrđen bez konsultacije sa strankom

U slučaju kada su datum i vrijeme ročišta utvrđeni bez konsultacije sa strankama, stranke mogu zatražiti promjenu datuma održavanja ročišta u roku od 8 dana od dana prijema poziva na ročište.

Nakon isteka roka od 8 dana, sud će cijeliti razloge za odgodu ročišta u svakom konkretnom slučaju.

12. Odgoda u slučaju kada je datum određen u konsultaciji sa strankama

U slučaju kada su datum i vrijeme ročišta utvrđeni nakon konsultacija sa strankama, zahtjev za odgodu će biti usvojen samo ako za to postoje opravdani razlozi ili viša sila i da li postoje razlozi iz člana 111. ZPP-a.

13. Opravdani razlozi i viša sila

U pravilu sljedeće okolnosti sud neće smatrati opravdanim razlozima niti višom silom:

- prisustvo ročištu u drugom predmetu koji se vodi pred istim ili drugim sudom koje je zakazano ili planirano nakon zakazivanja ovog ročišta;

- zdravstveni razlozi koji nisu potkrijepljeni relevantnim ljekarskim nalazima datiranim neposredno prije termina zakazanog ročišta;
- hitni ili ozbiljni razlozi porodične prirode, ukoliko zahtjev nije potkrijepljen dokazima ili relevantnim dokumentima u kojima se navodi da su porodični razlozi hitne i nepredvidive prirode;
- godišnji odmor ili poslovni put advokata;
- u slučaju otkazivanja punomoći od strane advokata koje je u suprotnosti sa odredbama Zakona o advokaturi i Zakona o parničnom postupku.

O opravdanosti navedenih i drugih okolnosti sud će voditi računa u svakom konkretnom slučaju.

14. Odlaganje ročišta

Sud u pravilu neće dozvoliti odlaganje pripremnog ročišta koje se traži radi izjašnjenja na isprave koje je suprotna stranka predložila kao dokaz na pripremnom ročištu.

Ukoliko je jedna od parničnih stranaka predložila veći broj dokaza na koje se suprotna parnična strana ne može odmah izjasniti, a ista zahtijeva odlaganje pripremnog ročišta sud će u tom slučaju, odložiti pripremono ročište na kraći vremenski period.

Kako se odlaganje po navedenom osnovu ne bi odvijalo u nedogled, sud će naložiti suprotnoj parničnoj strani da ukoliko ima interes u ostavljenom roku dostavi svoje prijedloge dokaza koje će sud 8 dana prije nastavka pripremnog ročišta dostaviti drugoj parničnoj stranci. Sud će upozoriti parnične stranke da neće dopustiti dalja odlaganja pripremnog ročišta po navedenom osnovu.

15.

Kada vrijednost spora prelazi iznos 50.000,00 KM, pa i u slučaju preinake tužbe, a na ročište pristupi punomoćnik koji nema položen pravosudni ispit bilo na strani tužitelja ili tuženog, sud će udovoljiti prijedlogu za odlaganje pripremnog ročišta, radi otklanjanja nedostatka pravilnog zastupanja.

16.

Ako sud tokom postupka stekne uvjerenje da su stranka ili njen zakonski zastupnik neuki, odnosno nisu u stanju jasno i određeno izjasniti se o predmetu raspravljanja, sud može odložiti ročište kako bi omogućio stranci da angažuje punomoćnika, što će evidentirati u zapisniku.

17.

Razloge za odlaganje i odgodu ročišta sud cijeni u svakom konkretnom slučaju, pazeći na zloupotrebe procesnih prava.

18. ZASTUPANJE

Prilikom poduzimanja prve radnje u postupku, punomoćnik je dužan podnijeti punomoć, a ako se radi o imovinskopravnim zahtjevima čija vrijednost predmeta spora prelazi iznos 50.000,00 KM, kada pristupi uposlenik kao punomoćnik pravnog lica, dužan je na uvid sudu pokazati

uvjerenje o položenom pravosudnom ispitu, te sud može u smislu odredbi člana 309. ZPP-a dozvoliti da punomoćnik poduzme radnje u postupku uz istovremeno naređenje da u naknadno ostavljenom roku dostavi punomoć odnosno dokaz o položenom pravosudnom ispitu.

Ukoliko isti u ostavljenom roku ne postupi po nalogu suda, sud će staviti van snage sve pravne radnje poduzete od strane tog punomoćnika.

19.

Punomoćnik za prijem pismena fizičkog lica ne mora biti punomoćnik iz člana 301. ZPP-a.

20.

Ukoliko je stranka opunomoćila dva ili više punomoćnika sud će pozvati stranku da se izjasni kojem će se od punomoćnika vršiti dostava pismena.

U situaciji kada tužitelj već uz tužbu dostavi punomoći kojima tuženi ovlašćuju drugu osobu kao punomoćnika na zastupanje u toj pravnoj stvari, sud će u tom slučaju postupiti kao da takva punomoć nije dostavljena, tužbu dostaviti tuženim na odgovor.

21.

SNIMANJE ROČIŠTA

Strankama nije dozvoljeno tonsko ni video snimanje ročišta vlastitim uređajima.

22.

VJEŠTAČENJE

Parnična stranka koja je predložila vještačenje a ne postupi po zahtjevu vještaka ili nalogu suda za dostavu dokumentacije potrebne za vještačenje, uslijed čega vještak ne uspije sačiniti nalaz ili ne uspije odgovoriti na sve zadatke date od strane suda, ne može tražiti dopunu nalaza i mišljenja ili tražiti da se vještačenje povjeri drugom vještaku.

23.

Vještačenje, obim i osobu koja će provesti vještačenje, određuje sud rješenjem koje se dostavlja vještaku sa svim napomenama i obvezama vještaka predviđenim ZPP-om.

24.

Vještak je dužan odmah po dostavljanju rješenja o vještačenju obavijestiti sud o tome da li postoje određene smetnje zbog kojih ne bi mogao postupiti po nalogu za vještačenje, te po mogućnosti dostaviti dokaze o takvim smetnjama.

U svakom konkretnom slučaju sud odlučuje koji su opravdani razlozi za odbijanje vještačenja, odnosno izuzeće vještaka.

25.

Kao opravdan razlog za odbijanje vještačenja, neće se uzeti to što je vještak već angažiran u drugim predmetima, osim u slučaju ako vještak dokaže da u isto vrijeme vještačenja obavlja u većem broju predmeta, a što bi utjecalo na ekonomičnost postupka i eventualna odlaganja ročišta što se cijeni u svakom konkretnom predmetu.